एकाइ ९ · अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, शान्ति र सहयोग

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क ३०

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

१. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध — **ज्ञान · ३**
२. असंलग्नता
३. द्विपक्षीय सहयोग
४. रङ्गभेद
५. क्षेत्रीय सङ्गठन
६. शान्ति स्थापना कार्य

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ जोडा मिलाउनुहोस्

१. भारत → **ङ.** बीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरान — **ज्ञान · २**
२. चीन → **ग.** अरनिको राजमार्ग र काठमाडौँको चक्रपथ
३. संयुक्त अधिराज्य (बेलायत) → **क.** धरान–धनकुटा सडक र बुढानीलकण्ठ स्कुल
४. विश्व बैङ्क → **ख.** कुलेखानी जलविद्युत् आयोजना

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

i. ✓ **ठिक** — **ज्ञान · २**
ii. ✗ **बेठिक:** सार्कको स्थापना ढाकामा भएको हो, तर यसको सचिवालय वि.सं. २०४३ माघ २ देखि काठमाडौँमा छ।
iii. ✗ **बेठिक:** म्यास्ट्रिक्ट सन्धि सन् १९९३ नोभेम्बर १ मा लागु भएर युरोपियन युनियन बनेको हो।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — **ज्ञान · १**
✓ वि.सं. २०१८ (सन् १९६१) भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — **ज्ञान · १**
✓ अनमिन भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — **ज्ञान · १**
✓ सुरक्षा परिषद्ले भनी लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — **ज्ञान · १**
✓ नेपालका ऋषिकेश शाह भनी लेखेमा।

ङ. **अङ्क विभाजन** — **ज्ञान · १**
✓ अफगानिस्तान (वि.सं. २०६३ चैत २० देखि) भनी लेखेमा।

च. **अङ्क विभाजन** — **बोध · १**
✓ यो नेपाल सरकारको वेबसाइट हो भन्ने जनाउँछ भनी लेखेमा।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

छ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ द्विपक्षीय ऋण, किनकि एउटै देशबाट सिधै आएको र फिर्ता तिर्नुपर्ने रकम हो भनी लेखेमा।

ज. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ @ चिह्नअगाडिको ram.karki भनी लेखेमा।

झ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ सुन्दरीजलमा भनी लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ सडक, जलविद्युत्, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता भौतिक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य वा भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणमा भनी कुनै उचित क्षेत्र लेखेमा।

✓ यी क्षेत्रमा धेरै पुँजी र प्रविधि चाहिन्छ, जुन देशभित्रको स्रोतले मात्र पुग्दैन, वा यिनले धेरै मानिसलाई फाइदा पुऱ्याई अरू विकासको आधार बनाउँछन् भनी कारण लेखेमा।

ख. **उत्तर** — प्रयोग · २

क. सहरी क्षेत्र ८६.५ प्रतिशत र ग्रामीण क्षेत्र ७३.० प्रतिशत; फरक = ८६.५ − ७३.० = १३.५ प्रतिशत।

ख. सबैभन्दा धनी ९९.२ र सबैभन्दा गरिब ५२.९ प्रतिशत; फरक = ९९.२ − ५२.९ = ४६.३ प्रतिशत। यस्तो असमानतालाई डिजिटल खाडल भनिन्छ।

अङ्क विभाजन

✓ क. ८६.५ − ७३.० = १३.५ प्रतिशत भनी निकालेमा।

✓ ख. ९९.२ − ५२.९ = ४६.३ प्रतिशत निकाली यसलाई डिजिटल खाडल भनिन्छ भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ महामारीको बेला देशहरूबिच समन्वय र सूचना आदानप्रदान छिटो हुन्छ, वा वैज्ञानिक र प्राविधिक सहयोगबाट नयाँ रोग छिटो पत्ता लगाउन र रोक्न मदत गर्छ भनी लेखेमा।

✓ धनी र गरिब सबै देशले खोप, औषधी र परीक्षण सामग्री समान रूपमा पाउने व्यवस्था गर्छ (खोप कम्पनीले उत्पादनको करिब २० प्रतिशत विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनलाई दिने लक्ष्य), वा हरेक देशको सार्वभौमसत्ता कायम राख्छ भन्ने जस्तो अर्को पक्ष लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · २

✓ मानिसमा त्रास र अन्योल फैलिने, वा सञ्चारमाध्यमप्रतिको विश्वास घट्ने भन्ने जस्तो उचित असर लेखेमा।

✓ सन्देश अरूलाई नपठाई त्यसको स्रोत हेर्ने र भरपर्दा सञ्चारमाध्यम वा सरकारी निकायबाट पुष्टि गर्ने, वा साथीलाई पनि नपठाउन सम्झाउने भन्ने जस्तो उचित काम लेखेमा।

६ लामो उत्तर

अङ्क विभाजन — बोध · ४

✓ नेपालले वि.सं. २०१५ (सन् १९५८) मा लेबनानमा पाँच सैनिक पर्यवेक्षक पठाएर शान्ति स्थापनामा योगदान सुरु गऱ्यो, सन् १९७४ मा इजिप्टमा पहिलो पूरै टुकडी पठायो र सन् १९७८ देखि लेबनानमा नेपाली सैनिक छन् भनी लेखेमा।

✓ कङ्गो, सुडान, दक्षिण सुडान, हाइटी, लाइबेरिया, माली जस्ता धेरै देशमा नेपाली सेना र प्रहरी पुगेका छन् भनी लेखेमा।

✓ उनीहरूले युद्धविरामको रेखदेख, सर्वसाधारणको सुरक्षा, राहत वितरण र पुनर्निर्माणमा काम गरेका छन् भनी लेखेमा।

✓ वि.सं. २०८३ जेठमा नेपालका ४,१७९ शान्ति सैनिक नौओटा मिसनमा थिए र नेपाल सबैभन्दा धेरै शान्ति सैनिक पठाउने देश थियो, वा यस क्रममा नेपाली सेनाका ७४ जनाले ज्यान गुमाएका छन् भनी लेखेमा।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

७ सोच्नुहोस्

उत्तर **उच्च दक्षता · २**

ठुला आयोजनाका लागि चाहिने पुँजी र प्रविधि देशभित्र पुग्दैन। विदेशी ऋणले विमानस्थल, सडक र जलविद्युत् जस्ता आयोजना छिटो बन्छन् र नयाँ ज्ञान र रोजगारी आउँछन्। तर ऋण ब्याजसहित फिर्ता तिर्नुपर्छ। आयोजनाले आम्दानी गर्न सकेन भने त्यो भार भावी पुस्तामाथि पर्छ, र दाताका सर्तले आफ्नो प्राथमिकता बिग्रन सक्छ। त्यसैले नेपालले आफ्नै प्राथमिकताका क्षेत्रमा, पारदर्शी तरिकाले र तिर्न सकिने सर्तमा मात्र सहयोग लिनुपर्छ र बिस्तारै आफ्नै राजस्व र लगानी बढाउनुपर्छ।

अङ्क विभाजन

- ✓ ठुला आयोजनाका लागि पुँजी र प्रविधि पाइने र आयोजना छिटो बन्ने भन्ने जस्तो उचित फाइदा लेखेमा।
- ✓ ऋण ब्याजसहित तिर्नुपर्ने भार भावी पुस्तामा पर्न सक्ने वा दाताका सर्तले आफ्नो प्राथमिकता बिग्रन सक्ने भन्ने सावधानीसहित, आफ्नै प्राथमिकताका क्षेत्रमा र तिर्न सकिने सर्तमा मात्र लिनुपर्ने जस्तो उचित निष्कर्ष लेखेमा।

८ क्रियाकलाप: सार्क र युरोपियन युनियन

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

स्थापना: सार्क वि.सं. २०४२ मङ्सिर २३ (सन् १९८५ डिसेम्बर ८) मा ढाकामा; युरोपियन युनियन सन् १९५७ को रोम सन्धिबाट बनेको युरोपेली आर्थिक समुदायबाट, सन् १९९३ नोभेम्बर १ मा म्यास्ट्रिक्ट सन्धि लागु भएपछि। सदस्य: सार्क आठ (सात संस्थापक, सन् २००७ मा अफगानिस्तान); युरोपियन युनियन २७ (सन् २०२० मा बेलायत बाहिरिएपछि)। कार्यालय: सार्क सचिवालय काठमाडौँ; युरोपियन युनियन ब्रसेल्स, बेल्जियम। उद्देश्य: सार्क: सामूहिक आत्मनिर्भरता र जनताको जीवनस्तर सुधार; युरोपियन युनियन, सदस्य देशबिचको व्यापार बढाउने र आर्थिक असमानता घटाउने। नेपालसँग: नेपाल सार्कको संस्थापक सदस्य र तीन पटक (सन् १९८७, २००२, २०१४) शिखर सम्मेलनको आयोजक; युरोपियन युनियनसँग सन् १९७४ देखि कूटनीतिक सम्बन्ध र शिक्षा, पोषण, सुशासन र व्यापारमा सहयोग।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	१३	९	६	२	३०

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking